

Information till dig som vill installera värmepumpsanläggning

Att göra en anmälan eller ansökan om tillstånd

- **Innan du installerar** en värmepumpsanläggning måste du, beroende på var din fastighet ligger, antingen **göra en anmälan eller söka tillstånd** hos Bygg- och miljönämnden. Ligger din fastighet inom kommunalt vattenskyddsområde ställs högre krav och då krävs en ansökan om tillstånd. Du använder samma blankett.
- Anmälan/ansökan ska lämnas in **minst 6 veckor** före planerad anläggningsstart. Du måste **alltid avvakta ett skriftligt beslut** (medgivande eller tillstånd) från bygg- och miljönämnden innan du får påbörja arbetet. Avgift för handläggning tas ut även om ansökan avslås.
- Att inrätta en värmepumpsanläggning utan att först ha gjort en anmälan eller inom kommunalt vattenskyddsområde utan att ha fått tillstånd är olagligt. Dessutom är det förenat med en miljösanktionsavgift på 1000 respektive 3000 kronor. Villkoren i tillståndsbeslutet måste följas.
- Om du efter att ha gjort en anmälan börjar anläggningsarbetet utan att ha fått ett medgivande från bygg- och miljönämnden kan du kanske bli tvungen att flytta hålet/värmeslingan. Att påbörja anläggandet (utan att ha fått ett medgivande) tidigare än sex veckor efter att du lämnat in din anmälan är olagligt och medför åtalsanmälan.

Strandskyddsdispens

- När du gör din anmälan om inrättande av värmepumpsanläggning **kan strandskyddsdispens krävas** om din fastighet ligger nära något vattendrag. Strandskyddsområdena inom kommunen är för närvarande **300 meter** vid Klacksörarna, Prästgrundet, Stålnäset, Åsbacka, Stenö-Lilljungfrun-Enskär, Axmar naturreservat och Tupparna och **100 meter** vid övriga sjöar och vattendrag. Kontakta bygg- och miljöförvaltningen om din fastighet ligger inom dessa avstånd till vatten. Det finns det en särskild blankett för strandskyddsdispens som skickas/lämnas in till Bygg- och miljönämnden.
- Fastigheter som ligger inom kommunalt vattenskyddsområde behöver inte ansöka särskilt om strandskyddsdispens utan den bedömningen ingår då i tillståndsprövningen för värmepumpsanläggningen.

Att fylla i blanketten

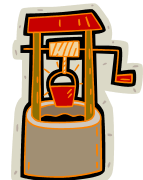
- För att förkorta handläggningstiden, se till att samtliga uppgifter är rätt ifyllda. Ta gärna hjälp av den entreprenör som ska installera värmepumpen.
- En skalenlig karta/situationsplan ska lämnas tillsammans med ansökan, gärna i skala 1:400. Kartunderlag kan erhållas från Plan- och GIS-enheten, Söderhamns kommun. Kartan ska visa byggnader, fastighetsgränser, vägar, borrhål eller jord-/vattenvärmslinga. Alla enskilda avloppsanläggningar inom 50 m från planerat borrhål och alla vattentäkter inom 100 m från den planerade värmepumpsanläggningen ska ritas in på kartan. Detta för att näraliggande avloppsanläggningar kan förorena grundvattnet via borrhålet och näraliggande vattentäkter kan påverkas, t ex grumlas, av energibrunnen om de får kontakt med varandra.

- Om anläggningen placeras på annans fastighet ska grannavtal eller servitut bifogas ansökan.

Värmepump inom skyddsområde för kommunala vattentäkter

I de fall värmepumpsanläggning får installeras inom vattenskyddsområden är kraven på försiktighetsåtgärder extra omfattande. Söderhamn kommun har särskilda riktlinjer för prövning av ansökan om tillstånd för värmepump. Vid prövningen skickas remiss till Söderhamn NÄRA för yttrande, vilket kan göra att handläggningstiden förlängs. Om Du vill ta del av riktlinjerna eller ha information om skyddsområden för vattentäkter kan Du ta kontakt med bygg- och miljöförvaltningen, Söderhamns kommun.

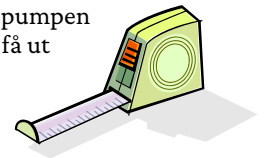

Avstånd till dricksvattentäkter och energibrunnar

När en värmepump installerats kyls marken gradvis ner runt borrhålet. För att uppnå god effekt när två eller flera borrhål finns i ett område rekommenderas därför ett avstånd på minst 20 meter mellan borrhålen. Om flera grannar planerar anlägga energibrunnar samtidigt bör bra lösning arbetas fram gemensamt.

- Om den planerade anläggningen ligger i närheten av en enskild eller en gemensam dricksvattentäkt bör följande avstånd eftersträvas:
  - **minst** 30 meter mellan energibrunn och enskild bergborrad dricksvattentäkt
  - **minst** 20 meter mellan energibrunn och enskild grävd dricksvattentäkt
  - **minst** 100 meter mellan anläggning (energiebrunn/jordvärme samt alla ledningar som innehåller köldbärare) och gemensam dricksvattentäkt som omfattas av Statens livsmedelsverks föreskrifter om dricksvatten SLV FS 2001:30 (bl. a vattentäkter som försörjer mer än 50 personer, restauranger, caféer och offentliga lokaler)
  - **minst** 60 meter mellan anläggning (energiebrunn/jordvärme samt alla ledningar som innehåller köldbärare) och gemensam dricksvattentäkt som inte omfattas av Statens livsmedelsverks föreskrifter om dricksvatten SLV FS 2001:30 (bl. a vattentäkter som försörjer mindre än 50 personer)
  - mellan jordvärmearläggning samt ledningar som innehåller köldbärare till/från värmepumpen och enskild bergborrad/grävd vattentäkt kan det på den egna fastigheten vara svårt att få ut något längre skyddsavstånd när vattentäkten finns på tomten. Se till att Du lämnar en ansökan med ett förslag där Du har mesta möjliga skyddsavstånd.

Ovan angivna avstånd är ingen garanti för att påverkan inte kommer att ske. Brunnsborellare måste alltid iaktta försiktighet om anläggning sker i närheten till dricksvattentäkt. Tänk dock på att huvudansvaret för att skydda närliggande dricksvattentäkter och för att ersätta eventuell skada ligger på Dig som har en värmepumpsanläggning.

Avstånd till enskild avloppsanläggning

- Vid borrhning av energibrunn skall samma försiktighetsåtgärder vidtas som vid borrhning av dricksvattentäkt. Detta för att minimera risken för att bakterier och virus förs ner i grundvattnet. Det bör därför vara **minst** 30 meter mellan energibrunn och avloppsanläggning. Vid genomsläpplig mark, tunt jordtäckte eller om energibrunnen kommer att ligga nedströms avloppsinfiltrationen kan ett längre skyddsavstånd behövas.
- Det är bra om det går att hålla minst 10 meter till avloppsledning. Ett borrhål kyls ner marken runtomkring, vilket gör att det finns risk för att avloppsledningen fryser sönder om den ligger för nära. Det finns då en risk att avloppsvatten rinner ner i borrhålet och förorenar grundvattnet.

Borrkax och vattenhantering

- Borrkax är det material som kommer upp till markytan i samband med borrhning. Oftast liknar det en gytta full med blandat grus, sand och vatten. Borrkaxet måste avskiljas innan överskottsvattnet kan släppas ut. Utsläpp av överskottsvatten sker bäst direkt på mark, så att vattnet självt kan rinna ner i jorden igen. Om borrkax eller överskottsvatten leds ut i dagvattenledningarna finns risken att finkornigt material sätter igen ledningar och vid utsläpp i vattendrag och sjöar kan det leda till att känsliga växter och djur dör.
- Fastighetsägaren är ansvarig för eventuella störningar, i anknytning till borrhningen, som kan drabba omgivningen, som t ex rinnande kaxvatten, vatten som fryser vintertid, igensatta dagvattenledningar m.m.
- Söderhamn NÄRA ser helst inte att borrkax eller överskottsvatten släpps till deras dagvatten- eller avloppsledningsnät. Om detta ändå skulle vara det enda tänkbara alternativet kommer bygg- och miljöförvaltningen inhämta Söderhamn NÄRAS synpunkter.

Kemikalier

- Köldmediet som finns inne i värmepumpen, kan vara skadligt för miljön då det bidrar till växthuseffekten om det läcker ut. Enbart godkända köldmedier får användas.
- Vätskan som överför värme från berg, mark eller vatten till värmepumpen kallas köldbärare. SGU och Naturvårdsverket rekommenderar etanol som frostskyddsvätska. Etanol är biologiskt nedbrytbart, men kan vid läckage i närheten av dricksvattenbrunnar leda till smak- och luktförändringar i dricksvattnet.

Avgifter

- För att täcka kostnader för handläggning av anmälan/ansökan tas avgift ut enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige. I normalfallet tas avgift ut för två timmars handläggningstid i anmälningsärenden.

Gammal oljetank

- Om fastigheten har en oljecistern som ska tas eller har tagits ur bruk så finns vissa bestämmelser. Cistern och rörledning som tas ur bruk ska tömmas och rengöras. Påfyllningsrör och avluftningsledning ska tas bort så att cisternen inte fylls på igen av misstag. Cisternen bör helst avlägsnas eller fyllas med sand.
- När cistern tas ur bruk ska detta anmälas till bygg- och miljöförvaltningen. Blankett "Anmälan om cistern och rörledningar som varaktigt tas ur bruk" finns att hämta på internet. Blankett kan även fås från bygg- och miljöförvaltningen.

Övrig information

- Ta gärna kontakt med Söderhamns kommuns energirådgivare för upplysning om till exempel olika typer av uppvärmningssystem och värmepumpar.
- Innan grävning och borrhning är det viktigt att kontrollera närhet till dräneringar, kablar, vatten och avloppsledningar.
- Tänk på att vid byte av värmesystem kan ventilationen förändras och i vissa fall kan det innebära risk för fuktskador.
- Tänk på att ha täta rörgenomföringar in till huset i områden med höga markradonvärden.
- Se till att du får borrhprotokoll och protokoll från kollektorns provtryckning samt överskådliga och bra drifts- och säkerhetsinstruktioner för värmepumpsanläggningen av borrentreprenören/värmepumpsinstallatören.

Slutligen:

Tänk på att det alltid är Du som fastighetsägare som är ytterst ansvarig för att försiktighetsåtgärder vidtas.

